

Pieter Prins der Nederlanden

Citation for published version (APA):

de Groot, G-R. (1998). Pieter Prins der Nederlanden: Aantekeningen over ongelijke behandeling van mannen en vrouwen in het Nederlandse naam- en adelsrecht. *Nemesis*, 1998(5), 143-147.

Document status and date:

Published: 01/01/1998

Document Version:

Publisher's PDF, also known as Version of record

Please check the document version of this publication:

- A submitted manuscript is the version of the article upon submission and before peer-review. There can be important differences between the submitted version and the official published version of record. People interested in the research are advised to contact the author for the final version of the publication, or visit the DOI to the publisher's website.
- The final author version and the galley proof are versions of the publication after peer review.
- The final published version features the final layout of the paper including the volume, issue and page numbers.

[Link to publication](#)

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal.

If the publication is distributed under the terms of Article 25fa of the Dutch Copyright Act, indicated by the "Taverne" license above, please follow below link for the End User Agreement:

www.umlib.nl/taverne-license

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us at:

repository@maastrichtuniversity.nl

providing details and we will investigate your claim.

*Aantekeningen
over ongelijke
behandeling van
mannen en
vrouwen in het
Nederlandse naam-
en adelsrecht**

Wat Marilène mag komt Pieter ook toe, ook al zal het publiek daar even aan moeten wennen. Sinds 1 januari 1998 is het naamrecht drastisch gewijzigd. De man mag de naam van de vrouw voeren; de vrouw de naam van de man. Heeft een van beide echtgenoten een adellijke titel, dan mag de andere echtelijke – en zelfs geregistreerde – partner deze titel in aangepaste vorm hanteren. Toch blinken het naamrecht en het adelsrecht uit in een halfslachtige gelijke behandeling van mannen en vrouwen.

Pieter Prins der Nederlanden

Op 29 mei 1998 is Zijne Hoogheid Prins Maurits van Oranje Nassau, Van Vollenhoven, in het huwelijk getreden met Marie-Hélène van den Broek. Prins Maurits is de zoon van Hare Koninklijke Hoogheid Prinses Margriet en de heer Pieter van Vollenhoven. Hij is lid van het Koninklijk Huis, omdat hij een kleinzoon is van de voormalige koningin Juliana en geboren is uit een huwelijk waarvoor de Staten Generaal toestemming hebben gegeven. Hij is een derde-graads bloedverwant van de regerende Koningin Beatrix. Conform art. 25 Grondwet zou hij derhalve – als anderen afvallen – koning van Nederland kunnen worden. Teneinde zijn recht op troonopvolging niet te verliezen, heeft hij officieel goedkeuring tot het aangaan van een huwelijk met Marilène van den Broek aan het parlement gevraagd en verkregen. Nu dit is gebeurd, kan Prins Maurits eventueel koning van Nederland worden. Interessant is dan, of Marilène in dat geval koningin van Nederland wordt. Nu Maurits in de lijn der troonopvolging voorlopig slechts nummer vijf is¹, zou het echter prematuur zijn om die vraag thans te trachten te beantwoorden. Er zijn voldoende andere vragen en punten die behandeling behoeven. Aan het einde van deze beschouwingen zal ik niettemin nog even op deze vraag terugkomen.

Naam- en adelsrecht

Aan de eigenlijke Rijkswet² betreffende de verlening van toestemming voor het huwelijk hoeven we geen woorden vuil te maken. Interessant zijn echter diverse opmerkingen die gedurende de parlementaire geschiedenis zijn gemaakt ten aanzien van de door Marilène van den Broek en eventuele kinderen te voeren namen. Laten we eerst die opmerkingen eens op een rijtje zetten en een en ander afzetten tegen het voor normale burgers geldende naamrecht en ook tegen het normale voor iets meer bijzondere Nederlanders geldende adelsrecht.

Prins Maurits is lid van het Koninklijk Huis. Marilène van den Broek wordt krachtens art. 2 lid 1 Wet lidmaatschap koninklijk huis door huwelijk ook lid van het Koninklijk Huis.³ Hun kinderen zullen geen lid van het Koninklijk Huis meer zijn, want hun graad van bloedverwantschap met de Koningin zal de vierde zijn. Art. 25 Grondwet beperkt namelijk het troonopvolgingsrecht tot personen die maximaal in de derde graad verwant zijn met de regerende Koning(in). De verwantschapsgraad van de kinderen van Maurits en Marilène met Koningin Beatrix is evenwel de vierde. Pas als Prinses Margriet of Prins Maurits het koningschap zouden erven, worden de bedoelde kinderen lid van het Koninklijk Huis. Met de naam van de kinderen van een lid van het Koninklijk Huis is echter wel wat bijzonders aan de hand, ook als zij zelf geen leden van het Koninklijk Huis zijn. Art. 5, lid 11 Burgerlijk Wetboek stelt namelijk dat de geslachts-

* Bewerkte tekst van een lezing gehouden op 27 mei 1998 voor de projectgroep *Vrouw en Recht van de Juridische Faculteit van de Universiteit Maastricht*.

1. Voor hem in de rij voor de troonopvolging staan zijn neven Willem-Alexander, Johan Friso, Constantijn en zijn moeder Margriet.

2. Rijkswet van 14 april 1998, Stb. 212.

3. Wet van 30 oktober 1985, Stb. 578.

naam van kinderen geboren uit een huwelijk met een lid van het Koninklijk Huis bij Koninklijk Besluit wordt bepaald.

De memorie van Toelichting op wetsontwerp 6 (R 1608)⁴ stelt derhalve:

'De regering heeft met betrokkenen overleg gevoerd. Zij is voornemens om ter gelegenheid van het huwelijk bij koninklijk besluit te bepalen dat de geslachtsnaam van eventuele kinderen uit het huwelijk zal luiden: Van Lippe-Biesterfeld Van Vollenhoven. Deze keuze is mede ingegeven door de bijzondere betekenis die de naam Van Lippe-Biesterfeld⁵ heeft.'⁶

Een eerste aantekening: waarom geen Prins, of zo, Van Lippe-Biesterfeld Van Vollenhoven? Welnu, dat zou een schending opleveren van de Wet op de adeldom⁷, aangezien uitsluitend leden van het Koninklijk Huis nog in de adelstand kunnen worden verheven. Art. 2 lid 2 Wet op de adeldom bepaalt immers: 'Verheffing in de adel bij Koninklijk besluit kan uitsluitend plaatsvinden ten aanzien van leden van het Koninklijk huis'. In die bijzondere wachtkamer voor aspirant adellijken zat tot nog toe uitsluitend Pieter van Vollenhoven en sinds haar huwelijk met Prins Maurits heeft Marilène van den Broek plaats genomen op het bankje naast Pieter. We komen daar nog nader op terug.

Een tweede aantekening: Peter Hofman Kolk heeft in het Nederlands Juristenblad⁸ betoogd dat de beoogde naamsvaststelling van de kinderen van het echtpaar Van Oranje Nassau, Van Vollenhoven-Van den Broek een schending oplevert van de AMvB van 6 oktober 1997, inhoudende regels voor de geslachtsnaamswijziging.⁹ Art. 2 lid 1 van die AMvB bepaalt dat naamstoevoeging slechts kan worden verleend aan meerderjarigen en dat alleen de uitgestorven of op uitsterven staande geslachtsnaam van de moeder kan worden toegevoegd. De naam van de moeder van de toekomstige kinderen is uiteraard Van den Broek en niet Van Lippe-Biesterfeld. Om deze redenen concludeert Hofman Kolk dat het weliswaar een charmante gedachte is om een op uitsterven staande geslachtsnaam Van Lippe-Biesterfeld¹⁰ voor de toekomst te behouden, maar dat toch geconcludeerd moet worden dat het door de regering voorgenomen besluit in strijd met de genoemde AMvB is.

Heeft Hofman Kolk gelijk? Zijn betoog snijdt naar mijn mening geen hout. Het gaat in casu niet om een naamstoevoeging, maar om een simpele vaststelling van een familienaam op grond van art. 1:5, lid 11 BW.

Een volgende kanttekening: Stel dat Willem-Alexander al koning zou zijn; Maurits zou dan geen lid van het Koninklijk Huis meer zijn¹¹ en art. 1:5, lid 11 BW zou dan niet meer van toepassing zijn. De vraag is dan welke geslachtsnaam eventuele kinderen zouden verwerven. In het geval van prins Maurits is deze vraagstelling nu buiten de orde, maar beantwoording van de gestelde vraag zou nog nodig kunnen zijn voor de kinderen van diens jongere broers. Die broers voeren evenals Maurits de persoonlijke titel 'Prins van Oranje-Nassau', maar heten ook Van Vollenhoven. De persoonlijke titel gaat niet over op hun kinderen¹², maar hoe is dan precies de familienaam, die wel overgaat? In een dergelijk geval komt slechts de titel te vervallen en niet de geslachtsnaam waaraan deze is gekoppeld. Ik meen derhalve dat de geslachtsnaam van kleinkinderen van prinses Margriet en Pieter van Vollenhoven, op wie art. 1:5, lid 11 BW niet kan worden toegepast, de familienaam Van Oranje Nassau Van Vollenhoven dragen, tenzij de ouders voor de geboorte van het oudste kind beslissen dat deze kinderen de naam van de moeder zullen hebben (art. 1:5 lid 4 BW). Kiezen ze niet dan wordt het: Van Oranje Nassau Van Vollenhoven, weliswaar ontdaan van elke titulatuur, maar nog wel heel chique.

Sinds haar huwelijk met Prins Maurits heeft Marilène van den Broek plaats genomen op het bankje naast Pieter

Hoe zal Marilène nu na de huwelijkssluiting heten? In de memorie van toelichting op Wetsontwerp 6 (R 1608) lezen we daarover:

'Zijn (d.w.z. prins Maurits') echtgenote zal door haar huwelijk evenmin¹³ van adel worden. Het maatschappelijk gebruik brengt met zich dat zij de titel van haar echtgenoot zal voeren en derhalve Prinses van Oranje Nassau zal worden genoemd.'

Met deze opmerking uit de memorie van toelichting ben ik het in beginsel eens. Marilène wordt door haar huwelijk niet van adel, maar kan dat wel worden zolang zij lid van het Koninklijk Huis is.¹⁴ Op grond van art. 1:9 BW mag zij evenwel de naam van haar echtgenoot voeren en die heet Van Oranje Nassau van Vollenhoven en mag de titel 'Prins' voeren. Het maatschappelijk gebruik brengt met zich mee dat zij dezelfde naam mag voeren in combinatie met de vrouwelijke vorm van de titel van haar man.¹⁵ De aan de kinderen

Edler Herr und Graf zu Biesterfeld, Graf zu Schwalenberg und Sternberg, Erburggraf zu Utrecht, usw'. De jongste prinsjes werden in 1995 en 1997 geboren. Zie Genealogisches Handbuch des Adels, Fürstliche Häuser 1997.

11. Hij is als neef immers een vierde-graads bloedverwant van Willem Alexander.

12. Daaraan verandert ook de Wet op de adeldom niets.

13. Het woord 'evenmin' slaat op het feit, dat de kinderen van dit echtpaar niet tot de adel behoren.

14. D.w.z. gedurende de regering van Koningin Beatrix.

15. Dat met adellijke personen gehuwde dames dikwijls de titel van hun echtgenoot in vrouwelijke vorm voeren blijkt reeds uit de tekst van vele overlijdensadvertenties in bijvoorbeeld het NRC. De Hoge Raad van Adel heeft mij in een telefonisch onderhoud op 17 maart 1998 bevestigd, dat dit gebruik bestaat.

4. Het lage nummer van het wetsontwerp wordt veroorzaakt door het feit dat het om een wetsontwerp gaat, dat door de beide Kamers der Staten Generaal tegelijk in verenigde vergadering moet worden behandeld. Zie art. 28 lid 3 Grondwet.

5. Op deze plaats in de toelichting zijn vermoedelijk de woorden 'voor ons land' weggefallen.

6. Het beoogde KB is inmiddels in het Staatsblad verschenen. KB van 26 mei 1998, Stb. 310.

7. Wet van 10 mei 1994, Stb. 360, in werking getreden op 1 augustus 1994.

8. NJB 1998, 915 (d.d. 15 mei 1998).

9. Stb. 1997, 463.

10. Bedoeld zal zijn: in Nederland op uitsterven staande. In Detmold leven nog piepjonge familieleden van Prins Bernhard, weliswaar niet als Prinz zur Lippe-Biesterfeld, maar wel als 'Prinz zur Lippe,

van het echtpaar toegekende naam Van Lippe-Biesterfeld mogen zij en haar man niet voeren. Prins Maurits mag na huwelijkssluiting wél de naam Van den Broek voeren. Ook dat vloeit rechtstreeks voort uit art. 1:9 BW, waarvan de tekst per 1 januari 1998 in overeenstemming is gebracht met de gelijke behandeling van geslachten.

Dit brengt me trouwens bij een punt van kritiek op de memorie van toelichting. Daarin staat 'zal voeren' en 'zal worden genoemd'. Dat is onzin. Marilène van den Broek mag zich 'Prinses van Oranje Nassau' noemen en mag zo worden genoemd. Zij is daartoe geenszins verplicht. Ook na haar huwelijkssluiting zal zij de naam Van den Broek mogen voeren. Zij mag zich ook Prinses van Oranje Nassau, Van Vollenhoven-Van den Broek noemen of Van den Broek, Prinses van Oranje Nassau, Van Vollenhoven noemen. Praktisch is Van den Broek enz. enz., maar dat kan wellicht als majesteitsschennis worden opgevat.

Dat mogen voeren van de naam en aangepaste vorm van de titel van de echtgenoot geldt niet slechts voor vrouwen, maar ook voor mannen, zo volgt uit art. 1:9 BW sinds 1 januari j.l. Ik vermeldde dat reeds zijdelings met betrekking tot de mogelijkheid dat Prins Maurits de naam van zijn vrouw gebruikt. Dit gegeven is vooral interessant voor de schoonvader van Marilène: Pieter van Vollenhoven. Prinses Margriet mag zich mevr. Van Vollenhoven noemen, maar Pieter mag krachtens art. 1:9 BW ook de naam van zijn vrouw met aangepaste vorm van haar titels voeren: Pieter Prins der Nederlanden, maar ook Prins van Oranje Nassau, Prins van Lippe-Biesterfeld. Uiteraard geldt ook voor hem, dat dit aan art. 1:9 BW ontleende recht hem nog niet adellijk maakt. Maar ach, wat maakt dat dan nog uit.

Waarom stelt de memorie van toelichting nu met grote lichtvoetigheid dat een vrouw die een Prins Van Oranje Nassau huwt zich als Prinses Van Oranje Nassau zal¹⁶ presenteren en waarom heeft men enkele decennia geleden niet een soortgelijke opmerking gemaakt ten aanzien van de positie van Pieter Van Vollenhoven?¹⁷ In de eerste plaats zij er op gewezen, dat vóór 1998 de gelijke behandeling van mannen en vrouwen nog niet in het naamrecht was gerealiseerd. Reeds daarom is verklaarbaar dat een dergelijke opmerking in 1966 niet werd gemaakt. Maar de tijden veranderen: sinds 1 januari 1998 is alles drastisch gewijzigd, waardoor Pieter het vermelde recht heeft gekregen. Wat Marilène mag, komt Pieter ook toe, ook al zal het publiek daar even aan moeten wennen. Is het verschil van behandeling van Marilène en Pieter echter uitsluitend te verklaren door verandering van opvattingen in de loop der tijd? Ik vrees van niet. Wellicht is het zo dat de verandering van art. 1:9 BW nog volstrekt onvolgende is doorgedrongen. Vrouwen worden door

velen nog gezien als decoratieve aanhangsels van hun echtgenoot en mogen zich derhalve met diens naam en eventuele adellijke titels tooien. Dat het omgekeerde ook het geval kan zijn, daaraan moeten de meeste mensen nog wennen. Daarom past de vaststelling, dat het Koninklijk Huis de emancipatie van de vrouw een grote dienst zou bewijzen, indien Pieter van Vollenhoven vanaf nu inderdaad zou worden gepresenteerd als 'Prins der Nederlanden'.

Overigens zij er op gewezen dat het naamrecht en het adelsrecht niet slechts met betrekking tot de naamvoering van leden van het Koninklijk Huis en hun kinderen uitblinkt in halfslachtige gelijke behandeling van mannen en vrouwen.

---

*Vrouwen worden door velen nog gezien
als decoratieve aanhangsels van
hun echtgenoot en mogen zich
derhalve met diens naam en eventuele
adellijke titels tooien*

Ten aanzien van het gewone naamrecht kan het volgende worden vastgesteld. Art. 1:9 BW is nu tweezijdig geformuleerd. De man mag de naam van de vrouw voeren; de vrouw de naam van de man. Eventueel mogen ook beiden beide namen in willekeurige volgorde gebruiken. Heeft één van beide echtgenoten een adellijke titel of adellijk predikaat, dan mag ook de andere echtelijke partner dat predikaat in aangepaste vorm hanteren. Dat vrouwen dat deden met de titel van hun man was al eeuwenlang het gebruik. Het omgekeerde niet, maar dat mag nu ook. Zelfs de Hoge Raad van Adel kan daar geen stokje voor steken.¹⁸ Interessant is voorts dat het wederzijdse naamvoeringsrecht ook toekomt aan geregistreerde partners, uiteraard opnieuw inclusief het gebruik van een adellijke titel of adellijk predikaat van de partner.

Tot zover kan geen enkele halfslachtigheid worden geconstateerd. De moeilijkheden zitten hem in art. 1:5 BW. Dat artikel laat toe dat ten behoeve van kinderen wordt gekozen tussen de naam van de vader en die van de moeder. De keuze moet vóór de geboorte of ter gelegenheid van de geboorteaangifte van het oudste kind worden gedaan. Gebeurt dat niet, dan wordt de familienaam van de kinderen die van de vader. Uit oogpunt van gelijke behandeling een onaanvaardbare regeling¹⁹, temeer daar de naamskeuze voor de naam van de moeder slechts kan worden gedaan indien beide ouders aanwezig zijn en de aangifte van de geboorte binnen drie dagen na de bevalling dient te geschieden. Die aangifte zal dus vrijwel steeds door de vader buiten aanwezigheid van de moeder geschieden.²⁰ Overigens hoeft de vader ook niet door de moeder te worden

16. Men leze echter 'mag'.

17. Zie daarover de spannende uiteenzettingen in de Volkskrant van 27 mei 1998.

18. Art. 435 sub 1 Wetboek van Strafrecht speelt in dit verband geen enkele rol. Dat artikel stelt immers: 'Met geldboete van de tweede categorie wordt gestraft: 1. hij die zonder daartoe gerechtigd te zijn een Nederlandse adellijke titel voert of een Nederlands ordeteken

draagt; ...'. Een persoon die zijn of haar recht ex art. 1:9 BW uitoefent, is onmiskenbaar wel gerechtigd tot het gebruiken van een bepaalde naam en de daaraan verbonden titel.

19. Daarover ondermeer: Asser-de Boer, nr. 41f, alsmede G.R. de Groot, *Personen- en familierecht*, losbladig commentaar, Kluwer, Deventer, aant. 6 op art. 5.

20. Daarover J.N.E. Plasschaert, *De herziening van het naamrecht*,

gemachtigd om aangifte te doen; hij kan dat ook heel eigengereid uit eigen recht doen.

Wat is trouwens rechtens, indien de vader adellijk is en de moeder niet en de ouders er de voorkeur aan geven, dat hun kinderen de naam van de moeder verwerven? Een dergelijke keuze is mogelijk.²¹ De kinderen verwerven dan die naam van hun moeder en *niet* de adel van hun vader, ondanks het feit dat de wet op de adel bepaalt, dat adel van op alle kinderen van een adellijke man overgaat. Aangenomen wordt echter, dat dergelijke kinderen nog wel iets adellijks onder de leden hebben²². Verwerven ze op de een of andere wijze later toch de geslachtsnaam van hun vader dan krijgen ze die naam inclusief titulatuur. De naam van de vader zouden ze kunnen verwerven door gebruik te maken van art. 5 Regels voor de geslachtsnaamswijziging. Dat artikel stelt, dat een meerderjarige die door toepassing van het nieuwe art. 1:5 BW een naam van een ouder heeft verworven binnen drie jaren na het bereiken van de meerderjarigheid een verzoek kan indienen om de geslachtsnaam van de andere ouder te krijgen. Indien een kind derhalve de naam van de moeder draagt, kan het tussen zijn achttiende en eenentwintigste verjaardag alsnog de naam van de vader krijgen.

---

*Wat weegt zwaarder, de principiële
gelijke behandeling van mannen en
vrouwen of historische gebruiken en
internationale verwachtingen?*

Heel bijzonder is de situatie in gevallen waarin de vader niet en de moeder wel adellijk is. Ook dan mag tussen beider geslachtsnamen worden gekozen. Wordt echter de naam van de moeder gekozen, dan verwerven de kinderen weliswaar haar geslachtsnaam, maar niet haar adel.²³ Heel curieus in het licht van gelijke behandeling van geslachten. Een uitzondering maakt ons rechtstelsel nog kennelijk slechts voor de kinderen van het echtpaar Van Vollenhoven-Van Oranje Nassau. Die kregen immers de naam Van Oranje Nassau-Van Vollenhoven en de persoonlijke titel van 'Prins'. Maar na één generatie gaat zelfs daar de adel verloren.

De verhouding van art. 1:5, lid 10 en art. 9 BW is trouwens niet logisch. De niet-adellijke man van een adel-

lijke vrouw mag de naam en adellijke titel van zijn vrouw voeren. De kinderen kunnen haar naam krijgen, maar zijn dan plotseling niet adellijk. Dit gegeven is bijzonder frappant, indien men in de Wet op de adel van 1993 leest dat adel ook overeenkomstig de tot nog toe geldende regelingen overgaat op alle kinderen van een adellijke man.²⁴ Dat wil zeggen dat ook buiten het huwelijk geboren kinderen van een adellijk heerschap adel van verwerven, mits – en dat volgt weer uit het Burgerlijk Wetboek – deze de geslachtsnaam van de vader verwerven. Voor buiten het huwelijk geboren kinderen is daarvoor noodzakelijk dat zij worden erkend door de adellijke vader of dat diens vaderschap gerechtelijk wordt vastgesteld. In beide gevallen moeten de ouders van het kind gezamenlijk beslissen dat het de naam van de vader zal krijgen (art. 1:5 lid 2 BW); zoniet, dan heeft het de naam van de moeder. Vanaf de zestiende verjaardag mag de minderjarige deze keus zelf maken (art. 1:5 lid 6 BW).

Curieus is overigens wat rechtens is, wanneer gerechtelijk zou worden vastgesteld dat de vader van een reeds zestienjarig kind een lid van het Koninklijk Huis is. Als een dergelijk kind daartoe de wens uitspreekt, verwerft het de naam van het desbetreffende lid van het Koninklijk Huis en wel compleet met titels, indien het desbetreffende lid van het Koninklijk Huis niet uitdrukkelijk slechts persoonlijke adel heeft. Opmerkelijk is, dat art. 1:5, lid 11 BW in een dergelijk geval niet van toepassing is. Dat artikelid spreekt immers slechts over kinderen die geboren worden uit een huwelijk met een lid van het Koninklijk Huis.²⁵

Tenslotte

Aan het begin van mijn betoog stelde ik de vraag of Marilène van den Broek in het geval Prins Maurits koning zou worden zelf Koningin der Nederlanden zou zijn. Ik ga die vraag nog steeds niet beantwoorden, maar stel vast dat ook als Prins Willem-Alexander of één van zijn broers Koningin Beatrix zou opvolgen en gehuwd is of zal huwen, de vraag onder ogen moet worden gezien, welke titel de echtgenote van de Koning zal mogen voeren. Gelijke behandeling met de precedenten Claus Von Amsberg, Bernard van Lippe-Biesterfeld en Hendrik van Mecklenburg-Schwerin leveren niets anders op dan de titel 'Prinses'; gelijke behandeling met de precedenten Emma van Waldeck-Pyrmont, Sophia van Württemberg, Anna Pavlovna Romanov en Wilhelmina van Pruisen leveren de titel Koningin der Nederlanden op. Slechts Jetje Dondermont uit de Bredestraat in Maastricht kwam er bekaai-

FJR 1997, 288-293, die op p. 289, 290 uitvoerig op deze moeilijkheid ingaat.

21. Dat was nog anders in wetsontwerp 22408, waar in art. 5 lid 8 van het gewijzigd voorstel van wet (d.d. 12 juli 1993) werd bepaald: 'Het tweede tot en met zesde lid zijn niet van toepassing op het kind wiens vader van adel is. Dit kind ontvangt bij de geboorte de geslachtsnaam van de vader'. Na sterke kritiek werd deze bepaling vervangen door de tekst, die uiteindelijk het Staatsblad behaalde.

22. Hun adel van 'sluimert', aldus de permanente opvatting van de Hoge Raad van Adel.

23. Kritisch daarover: G.R. de Groot/W.E. Elzinga, *Over adellijke namen en zo... Opmerkingen over de wetsontwerpen 21 485 en 22 408*, Nederlands Juristenblad 1994, 124-127, alsmede G.R. de

Groot/W.E. Elzinga, *Discriminatie in het adelsrecht. Een nawoord*, Nederlands Juristenblad 1994, 479,480.

24. Uitzondering het exceptionele geval van persoonlijke adel van.

25. Als het vaderschap vóór de zestiende verjaardag van het desbetreffende kind door erkenning of gerechtelijke vaststelling van de vaderschap tot stand is gekomen en de ouders niet gezamenlijk hebben gekozen voor de naam van de vader, vist het kind wat adel van betreft voorlopig achter het net. De familienaam van de vader verwerft het evenwel, indien het gebruik maakt van art. 5 Regels over de geslachtsnaamswijziging, en wel inclusief adellijke titel, tenzij de vader slechts persoonlijke adel bezit.

26. Het is immers ook in het buitenland algemeen gebruikelijk om de echtgenote van een Koning als Koningin aan te duiden.

der vanaf. Zij kon echter ook pas met Koning Willem I in het huwelijk treden, nadat deze ten gunste van zijn zoon had geabdiceerd, omdat hij voornemens was in het huwelijk te treden met deze katholieke gravin (Henriëtte d'Oultremont).

Het wordt daarom te zijner tijd een principiële keuze: wat weegt zwaarder, de principiële gelijke behandeling van mannen en vrouwen of historische gebruiken en internationale verwachtingen?²⁶ Indien men aan de echtgenote van de Koning (wie van de vier mannelijke troonopvolgers dat dan ook moge worden) het recht geeft om de titel 'Koningin' te voeren, kan ik me daarin vinden, mits de juiste motivering wordt gegeven. Die motivering dient mijns inziens dan de volgende

elementen te bevatten: op grond van historische gebruiken en internationale gewoonte mag de echtgenote van de Koning der Nederlanden zich 'Koningin der Nederlanden' noemen en aldus worden aangesproken. Indien het koningschap in de toekomst weer door een vrouw wordt vervuld, geldt mutatis mutandis hetzelfde voor haar echtgenoot. Dat in het verleden bij Hendrik, Bernard en Claus een andere beslissing is genomen, doet daaraan niet af. Dat was verklaarbaar in een ongeëmancipeerde tijd. Voor de toekomst kunnen we dat echter niet meer slikken, hoezeer het ook wenen mag zijn om te zeggen: 'kijk daar loopt de Koning en naast hem de Koningin', die overigens in de zin van de Grondwet de 'Koning' is.